

UCHWAŁA NR XXXVII/314/13
RADY GMINY GORZYCE

z dnia 19 grudnia 2013 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014 - 2016

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2013 r., poz. 594 ze zm.) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2012 r., poz. 124 ze zm.) uchwała się co następuje:

§ 1. Przyjąć Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014 - 2016, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Zapewnić w budżecie gminy środki finansowe na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii.

§ 3. Wykonanie uchwały powierzyć Wójtowi Gminy Gorzyce.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2014 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Krzysztof Małek

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014 – 2016

§ 1. Postanowienia ogólne.

1. Podstawę prawną przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2016 – zwanego dalej Programem – stanowi ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2012, poz. 124 ze zm.) – zwana dalej Ustawą.

2. Program realizowany jest przez Referat Organizacyjny Urzędu Gminy w Gorzycach, przy współudziale Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gorzycach, Ośrodka Pomocy Społecznej w Gorzycach, Świetlicy Profilaktyczno – Wychowawczej w Gorzyczkach, placówek oświatowych i instytucji kultury z terenu Gminy Gorzyce.

3. Założenia Programu są zgodne z kierunkami działań określonymi w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016.

4. Program stanowi część gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Gorzyce i jest usystematyzowaniem oraz kontynuacją działań, które wcześniej Gmina podejmowała wobec problemu narkomanii.

5. Program jest dostosowany do specyfiki problemów narkomanii w Gminie Gorzyce i uwzględnia lokalne możliwości realizacji pod względem prawnym, administracyjnym i ekonomicznym.

§ 2. Diagnoza problemu narkomanii.

1. Wprowadzenie.

Problem zażywania substancji psychoaktywnych i konsekwencji z tym faktem związanych dotyczy większości społeczeństw współczesnego świata. Problem uzależnienia od narkotyków jest w naszym kraju zjawiskiem dostrzegalnym. Jest on znaczący zarówno w skali ogólnokrajowej, jak i lokalnej. Najskuteczniej problemy społeczne są rozwiązywane na szczeblu lokalnym, gdzie działające instytucje czy organizacje pozarządowe są w stanie trafnie określić skalę problemu i jego charakter oraz podjąć odpowiednie środki zaradcze. Narkomania jest problemem zdrowotnym, bowiem niesie za sobą poważne ryzyko dla zdrowia publicznego, szczególnie w kontekście chorób infekcyjnych (HIV, żółtaczka, choroby weneryczne). Ponadto stanowi problem prawny czy kulturowy. Narkomania to przede wszystkim kwestia społeczna. Przyjmowanie substancji psychoaktywnych może prowadzić do uzależnienia, które powoduje wykluczenie społeczne, jest ściśle związane z wieloma różnymi problemami społecznymi, jak: przestępczość, bezrobocie, bezdomność czy prostytutka. Narkomania jest chorobą dotyczącą wszystkich grup społecznych, niezależnie od wieku, wykształcenia czy statusu materialnego.

Zjawisko używania narkotyków ma z reguły także określone negatywne konsekwencje dla najbliższego otoczenia oraz zakłóca prawidłowe funkcjonowanie całego społeczeństwa, dlatego też używanie narkotyków nie może być kwestią społecznie obojętną.

2. Diagnoza problemu narkomanii w Gminie Gorzyce.

Najbardziej aktualną diagnozę problemu narkomanii na terenie Gminy Gorzyce stanowi raport z przeprowadzonej na zlecenie Urzędu Gminy w Gorzycach Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych, z czerwca 2013 r. Zrealizowane przez Studio Diagnozy i Profilaktyki z Krakowa badanie ankietowe, objęło dorosłych mieszkańców Gminy w obszarze m.in. używania narkotyków, oraz uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych w obszarach m.in. takich jak używanie narkotyków i dopalaczy oraz palenie tytoniu.

Z danych zawartych w raporcie wynika, iż problem narkotyków wśród dorosłych mieszkańców Gminy Gorzyce jest umiarkowanie poważny. Liczba badanych, która próbowała narkotyków (7,1%) jest zbliżona do wyników analiz ogólnopolskich. Spośród ankietowanych dorosłych zdecydowana większość (82,5%) nie zna nikogo kto używa narkotyków, a 90,9 % badanych nie posiada wiedzy gdzie można narkotyki kupić.

W przypadku zagrożeń w środowisku dzieci i młodzieży, badania wykazały, że kontakt z tytoniem oraz narkotykami ma umiarkowanie dużo ankietowanych młodych mieszkańców Gminy Gorzyce. Żaden badany uczeń szkoły podstawowej nie miał kontaktu z narkotykami, a odsetek badanych gimnazjalistów, którzy sięgnęli przynajmniej raz w życiu po narkotyki wyniósł 5,7%. Do palenia papierosów chociaż raz w życiu przyznało się natomiast 9,9% badanych uczniów szkół podstawowych oraz 32,6% badanych gimnazjalistów.

W szkołach podstawowych 15,4% badanych osób przyznało, że zna, co najmniej jedną osobę używającą narkotyków. W szkołach gimnazjalnych w podobny sposób odpowiedziało 45,4% uczniów. Wyniki te są niższe od wyników badań ogólnopolskich.

Jeżeli chodzi o dostęp do narkotyków to na poziomie szkoły podstawowej 3,3% badanych odpowiedziało, że zakup narkotyków byłby dla nich łatwy lub bardzo łatwy, w gimnazjum natomiast 14,1% ankietowanych deklaruje, że zakup narkotyków jest bardzo łatwy lub raczej łatwy.

Ponad połowa badanych uczniów szkół podstawowych oraz gimnazjalistów deklaruje, że nie posiada wiedzy na temat tego, gdzie można najłatwiej zaopatrzyć się w narkotyki. Uczniowie z obu grup wiekowych najczęściej wskazują na dyskotekę jako miejsce, gdzie łatwo można kupić narkotyki. Stosunkowo łatwo, wg ankietowanych, można się również zaopatrzyć na podwórku czy przez Internet. Niepokoi informacja, że dla niektórych badanych uczniów miejscem, w którym najłatwiej można kupić narkotyki, jest szkoła. Wynik ten wskazuje na potrzebę zwracania większej uwagi przez nauczycieli oraz innych pracowników na to, co się dzieje w placówce.

Pozytywną informacją uzyskaną podczas badania są deklaracje większości uczniów, że nie sięgnęliby po narkotyki, nawet gdyby zdarzyła się ku temu okazja. W ten sposób odpowiedziało 100% uczniów szkół podstawowych i 90,6% gimnazjalistów. Świadczy to o dużej świadomości związanej ze szkodliwością substancji odurzających.

Rosnącym problemem staje się dostępność na rynku tzw. dopalaczy. W Gminie Gorzyce, spośród ankietowanych, żaden uczeń szkoły podstawowej nie miał kontaktu z dopalaczami, natomiast wśród gimnazjalistów pięciu uczniów odpowiedziało twierdząco na pytanie o używanie dopalaczy przynajmniej raz w życiu. Średnia wieku gimnazjalistów którzy sięgnęli po dopalacze wyniosła 13,8 lat. Natomiast 1,1% uczniów szkół podstawowych i 6,5% gimnazjalistów przyznało, że użyliby dopalaczy, gdyby mieli okazję.

W kwestii dotyczącej dostępności dopalaczy, ponad jedna trzecia uczniów szkół podstawowych i gimnazjalistów nie posiada wiedzy na temat dostępności tych substancji w najbliższej okolicy. Jedynie 6,6% uczniów szkół podstawowych i 18,6% gimnazjalistów ocenia, że zakup dopalaczy jest zadaniem łatwym. Warto tu zaznaczyć, iż w badaniu ogólnopolskim z 2011 r., aż 40,5% gimnazjalistów oceniło dopalacze jako raczej łatwo lub bardzo łatwo dostępne.

Większość uczniów, podobnie jak w badaniach ogólnopolskich, dostrzega ryzyko szkód związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Prawie trzy czwarte uczniów szkół podstawowych oraz ponad połowa gimnazjalistów deklaruje, że używanie narkotyków jest związane z dużym ryzykiem, 18,7% uczniów szkoły podstawowej oraz 23,4% gimnazjalistów nie posiada wiedzy na ten temat, a jedynie niewielki odsetek badanych uczniów z obu grup wiekowych ocenia poziom ryzyka jako mały lub deklaruje, że go wcale nie ma.

Jednocześnie niepokojący jest stosunkowo łatwy dostęp dzieci i młodzieży do substancji psychoaktywnych. Jego ograniczenie jest zadaniem leżącym w obowiązku osób dorosłych. Najbardziej sprzyjające okoliczności do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi stwarzają wakacje oraz czas wolny, dlatego też dzieci w tym okresie powinny zostać otoczone szczególną uwagą opiekunów i uświadamiane w kwestii niebezpieczeństw, jakie wiążą się ze spożywaniem alkoholu, narkotyków i paleniem papierosów. Należy również podkreślić, że stosunkowo często badani młodzi mieszkańcy mieli kontakt z substancjami psychoaktywnymi po raz pierwszy w domu.

Powyższe dane stanowią bardzo ważny punkt odniesienia dla planowanych działań profilaktycznych. Wskazują, iż profilaktyka musi mieć charakter stały, a sam proces oddziaływań profilaktycznych musi być długofalowy i wielostopniowy.

§ 3. Cele programu.

1. Strategicznym celem Programu jest ograniczenie używania narkotyków i innych środków psychoaktywnych oraz związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych w Gminie Gorzyce, w tym:

- 1) podejmowanie działań zmierzających do zapobiegania, ograniczenia i usuwania następstw zażywania narkotyków,
- 2) podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych,
- 3) promowanie zdrowego stylu życia.

2. Celami operacyjnymi Programu są:

- 1) zwiększenie efektywności działań profilaktycznych prowadzonych w szkołach i placówkach systemu oświaty oraz świetlicach profilaktyczno-wychowawczych,
- 2) ograniczenie ryzykownych zachowań dzieci i młodzieży związanych z używaniem narkotyków i innych środków psychoaktywnych,
- 3) podnoszenie poziomu wiedzy mieszkańców Gminy Gorzyce na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych oraz przeciwdziałaniem narkomanii, modyfikacja postaw społecznych poprzez prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej,
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i fundacji oraz osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych i członków ich rodzin.

§ 4. Zadania do realizacji.

Zadania realizowane w ramach Programu to:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem, poprzez:
  - a) wsparcie instytucji zajmujących się leczeniem uzależnionych od narkotyków, poprzez dofinansowanie programów pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej,
  - b) poradnictwo dla osób eksperymentujących, uzależnionych oraz używających narkotyków,
  - c) upowszechnianie informacji na temat placówek i programów dla osób uzależnionych oraz używających narkotyków.
- 2) Udzielenie rodzinom, w którym występują problemy związane z zażywaniem narkotyków pomocy psychospołecznej i prawnej oraz prowadzenie działalności informacyjnej, poprzez:
  - a) informowanie o formach pomocy dzieciom i młodzieży zażywającym narkotyki,
  - b) organizowanie pogadank i prelekcji dla rodziców, nauczycieli, wychowawców, pedagogów szkolnych,
  - c) wykrywanie zagrożeń narkotycznych występujących w rodzinach,
  - d) uświadamianie członkom rodzin zagrożeń wynikających z narkomanii,
  - e) dokonywanie przez pracowników socjalnych diagnozy sytuacji w rodzinach dotkniętych problemem narkomanii.
- 3) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci młodzieży, poprzez:
  - a) organizowanie programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i rodziców,
  - b) promowanie zdrowego stylu życia,
  - c) prowadzenie programów edukacyjnych, organizowanie konkursów, olimpiad, turniejów promujących zdrowy styl życia bez nałogów,
  - d) prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych jako element programów profilaktycznych w szkołach,
  - e) organizowanie i prowadzenie pozaszkolnych programów profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem oraz ich rodziców.
- 4) Prowadzenie powszechnej edukacji profilaktycznej w zakresie szkodliwości narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz promującej zdrowy styl życia, poprzez:
  - a) udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych,

- b) wykonanie lub zakup materiałów profilaktycznych - prasa, książki, broszury, plakaty oraz inne materiały informacyjne, edukacyjne i promocyjne,
  - c) szkolenia dla osób realizujących Program.
- 5) Wspieranie aktywnych form spędzania czasu wolnego promujących zdrowy styl życia, poprzez:
- a) realizację zajęć o charakterze profilaktycznym, edukacyjnym i terapeutycznym w zakresie uzależnienia od narkotyków,
  - b) realizację działań o charakterze sportowo-rekreacyjnym w ramach zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży,
  - c) organizowanie imprez kulturalnych i artystycznych dla dzieci i młodzieży o tematyce propagującej zdrowy styl życia wolny od używek i nałogów.

§ 5. Zasady finansowania.

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014 - 2016 są dochody uzyskane z opłat za zezwolenia wydawane na sprzedaż napojów alkoholowych (zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi - Dz.U z 2012 r. poz. 1356 ze zm.).

